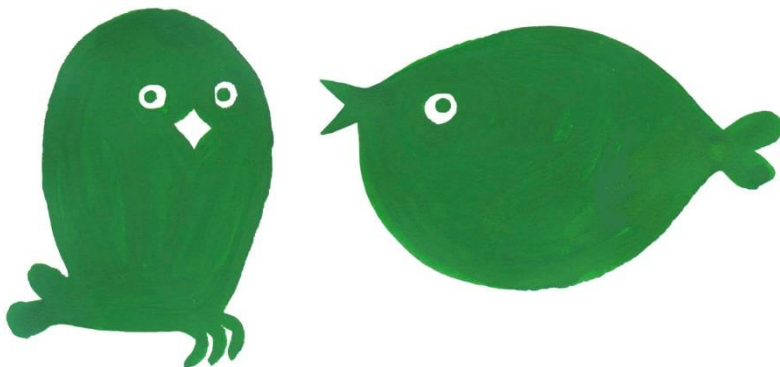

PRIMA HÅLLBARHETSRAPPORT 2017

*PRIMA gör skillnad
för barn, unga och vuxna*

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

VD:s ord – Om PRIMA	3
Om PRIMAs hållbarhetsrapport	3
Om PRIMAs verksamhet	3
Om PRIMAs väsentlighetsanalys	4
Om PRIMAs styrning och ansvar för hållbarhetsaspekter i verksamheten	5
Om PRIMAs väsentliga hållbarhetsrelaterade områden – risker, riskhantering, utfall och kommentarer	5
Om PRIMA 2018	10

VD:s ORD – OM PRIMA

PRIMA avlämnar för år 2017 sin första hållbarhetsrapport, men arbetet med hållbarhetsfrågor är långt ifrån nytt för oss. Miljöarbetet som bedrivs på PRIMA är mycket väl utvecklat och medarbetarna är ansvarstagande och i allra högsta grad dedikerade. Frågor som exempelvis läkemedels inverkan på vatten, mark och luft engagerar många och tillsammans arbetar vi för att försöka minska läkemedelsresternas påverkan på vår natur.

En annan del av hållbarhetsarbetet är det sociala ansvarstagandet. För medarbetarna på PRIMA faller sig denna del naturlig – den verksamhet vi tillsammans bedriver innebär i sig ett stort socialt ansvarstagande. Det engagemang som medarbetarna på PRIMA visar för patienter och deras anhöriga, i synnerhet barnen, är fantastiskt att se och vara en del av. När en förälder lider av psykisk ohälsa påverkar det barnen och PRIMA arbetar för att synliggöra och stötta barn som anhöriga och på så vis säkerställa att barnperspektivet alltid finns med.

I rapporten kan ni läsa mer om en del av de hållbarhetsarbeten som pågår på PRIMA och om de mål vi tillsammans har satt upp. Hållbarhetsfrågor är viktiga för oss alla och nu ser vi fram emot att utveckla hållbarhetsarbetet och få ett ännu större fokus på dessa frågor.

OM PRIMAS HÅLLBARHETSRAPPORT

Detta är PRIMA Barn- och Vuxenpsykiatri Stockholm AB:s (PRIMA) första hållbarhetsrapport och avser räkenskapsåret 2017. Hållbarhetsrapporten omfattar såväl PRIMA som moderbolaget PRIMA Barn- och Vuxenpsykiatri Holding AB (org.nr. 556975-8104). Hållbarhetsrapporten är upprättad i enlighet med bestämmelserna i ÅRL 6e och 7e kapitlet.

Vid upprättande av hållbarhetsrapporten har vägledning hämtats från Global Reporting Initiatives (GRI) standarder för hållbarhetsrapportering. Eftersom detta är PRIMAs första hållbarhetsrapport så har inga väsentliga förändringar i tillämpandet av principer för rapportering eller rapporteringens omfattning förekommit.

Styrelsen för PRIMA har vid undertecknande av års- och koncernredovisningen även godkänt hållbarhetsrapporten.

OM PRIMAS VERKSAMHET

PRIMA är ledande inom svensk psykiatrisk specialistvård. PRIMA bedriver vård för alla åldrar och är verksamt inom såväl öppenvård som heldygnsvård. PRIMA har över 700 anställda och omsätter drygt 600 miljoner kronor. PRIMAs verksamhet bedrivs enligt avtal med Stockholms läns landsting och Region Östergötland.

Den vårdmodell som PRIMA framgångsrikt har utvecklat lägger stor vikt vid den första kontakten med patienten. Behandlingen ska, när det är möjligt, vara evidensbaserad och vila på vetenskaplig grund. För att kunna erbjuda rätt behandling krävs att en kvalificerad bedömning genomförs så snabbt som möjligt. Genom att alltid sätta patienten i fokus och minimera administrativt arbete har PRIMA markant lyckats öka tillgängligheten vid sina psykiatriska mottagningar. Inom PRIMA ägnar alla behandlande medarbetare minst hälften av sin tid till direkta patientmöten. Alla chefer arbetar kliniskt och leder verksamheten genom att vara en aktiv del i vården.

PRIMA ansvarar för den barnpsykiatriska öppenvården för invånarna i Haninge, Tyresö, Nynäshamn och Botkyrka kommun samt stadsdelarna Rinkeby, Tensta, Spånga och Kista. På Södermalm i Stockholm finns PRIMA Lifespan som erbjuder utredning och behandling av neuropsykiatriska tillstånd för både barn och deras föräldrar.

PRIMA bedriver den vuxenpsykiatriska specialistvården i nordöstra Stockholms län, i stadsdelarna Hägersten, Liljeholmen, Älvsjö och Skärholmen samt i kommunerna Järfälla och Upplands-Bro och här erbjuds även en integrerad beroendevård.

I början av 2017 etablerade sig PRIMA vuxenpsykiatri även i Norrköping. PRIMA bedriver verksamheten på uppdrag av Region Östergötland. Regionen har valt en annan vårdmodell än Stockholms läns landsting och den vuxenpsykiatriska öppenvården bedrivs där av auktoriserade vårdgivare och med ett fritt vårdval för patienterna.

Inom all verksamhet som PRIMA bedriver är utbildning och forskning prioriterat. PRIMA har en stark anknytning till forskning samt en hög medicinsk kompetens, vilket garanterar vård och utbildning på vetenskaplig grund. PRIMA utgör idag ett aktivt utbildningssäte där efterfrågan om utbildningsplatser är mycket stor. PRIMA har egna ST-tjänster inom såväl allmänpsykiatri som barnpsykiatri. PRIMA tar emot randande ST-läkare, AT-läkare och kandidater inom både barn- och vuxenpsykiatri. PRIMA ser detta som en viktig del i att säkerställa nyrekryteringen för läkare inom barn- och vuxenpsykiatri. PRIMA har även psykologer, socionomer, sjuksköterskor och sekreterare under utbildning.

Huvudkontoret ligger i Stockholm där koncerngemensamma funktioner också finns placerade såsom exempelvis ekonomi, HR, IT, verksamhetsutveckling, miljö och kommunikation.

OM PRIMAS VÄSENTLIGHETSANALYS

Inför upprättandet av hållbarhetsrapporten har företagsledningen och andra nyckelpersoner i företaget genomfört en analys över vilka aspekter inom hållbart företagande som är av störst väsentlighet för PRIMA och var vår påverkan kan anses vara som störst. Analyserna har utgått från både risker och möjligheter relaterade till hållbart företagande och de övergripande områden som beaktats har varit miljö, sociala förhållanden, personalfrågor, respekt för mänskliga rättigheter, antikorrupktion och styrningsfrågor. Resultatet av väsentlighetsanalysen framgår av de ämnen och resultatindikatorer som presenteras i denna rapport.

PRIMA avser i framtiden att föra en dialog med ett urval av våra intressenter för att säkerställa att hållbarhetsrapporteringen har rätt fokusområden.

OM PRIMAS STYRNING OCH ANSVAR FÖR HÅLLBARHETSASPEKTER I VERKSAMHETEN

PRIMA har sedan start prioriterat hållbarhetsfrågor gällande t.ex. ekonomi, miljö, personal, verksamhetsutveckling samt forskning.

Det är styrelsen som har det övergripande ansvaret för förvaltningen av PRIMA vilket även innefattar frågor relaterade till hållbart företagande. VD ansvarar för att genomföra styrelsens hållbarhetsstrategier och arbetar kontinuerligt tillsammans med medarbetare från väsentliga funktioner i organisationen för att driva hållbarhetsarbetet framåt. PRIMAs ambition är att alla medarbetare ska vara engagerade i hållbarhetsarbetet.

PRIMAs hållbarhetsarbete utgår ifrån vår vision och stödjer samtidigt densamma. I PRIMAs verksamhetssystem PRIMA Vis finns ett stort antal styrdokument som ger oss vägledning, till exempel:

- Personalpolicy
- Säkerhetspolicy
- Arbetsmiljöpolicy
- Kvalitetspolicy och kvalitetsaspekter
- Miljöpolicy
- Patientsäkerhet

OM PRIMAS VÄSENTLIGA HÅLLBARHETSRELATERADE OMRÅDEN – RISKER, RISKHANTERING, UTFALL OCH KOMMENTARER

Miljö

PRIMAs verksamhet bedrivs med ständigt minskande miljöpåverkan för att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Miljöarbetet gynnar miljön för att förebygga ohälsa. De val vi gör i det dagliga arbetet bidrar till en bättre miljö. Vi följer gällande lagstiftning och andra krav från beställare inom miljöområdet.

Miljöpolicyn omfattar hela PRIMAs verksamhet och ses över årligen i samband med ledningens genomgång.

Vi minskar PRIMAs miljöpåverkan genom att:

- engagera och informera medarbetarna
- skapa funktionella rutiner för att integrera miljöarbetet i verksamhetens processer
- ta hänsyn till miljöpåverkan vid större beslut

- beakta läkemedelshantering
- välja material, produkter och tjänster så att vår miljöpåverkan minimeras
- förebygga skadliga utsläpp i miljön som beror på vår verksamhet
- stödja och följa upp miljöarbetet

Miljöledningssystemet

Miljöledningssystemet är ett stöd för chefer och medarbetare inom PRIMA i arbetet med att fokusera på viktiga miljöfrågor för att göra gradvisa förbättringar i miljön. Det är en manual för hur PRIMAs miljöarbete administreras och bygger på principen att planera, genomföra, kontrollera och åtgärda, för att på så vis kunna göra ständiga förbättringar inom miljöområdet. Miljöledningssystemet innehåller styrande och redovisande dokument.

Sedan mars 2011 är PRIMAs miljöledningssystem certifierat enligt ISO 14001-standarden. PRIMAs miljöarbete är implementerat inom hela verksamheten och de enheter där PRIMA har avtal med Stockholms läns landsting är certifierade.

Risk: En stor risk med alla verksamhetssystem är att de blir alltför omfattande och svårhanterliga och därmed snabbt inaktuella och mer av en skrivbordsprodukt än ett stöd för verksamheten. Utmaningen för PRIMA är att hålla miljöledningssystemet aktuellt och attraktivt så att detsamma både styr och inspirerar verksamhetens miljöarbete – och på så sätt bidrar till en ständigt minskande miljöpåverkan.

Riskhantering: PRIMA arbetar kontinuerligt med att utveckla miljöledningssystemet, dels mot bakgrund av de krav som ställs på vår verksamhet och dels mot bakgrund av den återkoppling vi får från medarbetarna. Då vi själva skapat formen för det verksamhetssystem (PRIMA Vis) som miljöledningssystemet ingår i, kan vi enkelt och utan dröjsmål se till att dokument och rutiner är uppdaterade och ändamålsenliga. Vid uppföljning i form av interna och externa revisioner säkerställs att miljöledningssystemet är implementerat i hela verksamheten.

Nyckeltal 2017 med kommentar till utfall

10 %

minskad genomsnittlig månatlig elförbrukning per faktisk heltidstjänst från år 2015*

50 %

minskad genomsnittlig bränsleförbrukning från år 2015

17 %

minskat antal verksamhetsbilar från år 2015

Energikartläggning enligt lagen (2014:266) om energikartläggning i stora företag har genomförts under våren 2017. PRIMAs betydande energi-användning har bedömts vara 10 MWh el och den energi PRIMA kan påverka är verksamhetselen. De energi- och resursbesparande åtgärder som har genomförts i verksamheten återspeglas tydligt av våra resultat.

*Elförbrukningen avser en av PRIMAs största öppenvårdsmottagningar.

Våra miljömål för år 2018 avser bland annat inköp, där 50 % av inköpta livsmedel ska vara ekologiska och 100 % av PRIMAs godkända leverantörer av kontorsmaterial ska erbjuda ett prioriterat och lätt tillgängligt miljöutbud.

Läkemedel

Många läkemedel är svårnedbrytbara och passerar därför till stor del rakt igenom reningsverken. Kraven som i Sverige ställs på det renade avloppsvattnet är bland de högsta i världen. Trots de höga kraven så släpper reningsverken igenom många läkemedelssubstanser, som alltså kommer ut i vattenmiljön. Läkemedel är gjorda för att vara svårnedbrytbara, eftersom de måste kunna stanna tillräckligt länge i människokroppen för att hinna ge effekt. Många läkemedel har miljöpåverkan, t.ex. lugnande och antidepressiva.

Risk: Det finns risk för utsläpp från läkemedel som inte kasserats korrekt. Enligt Läkemedelsverkets kassationsutredning 2011 kasseras årligen ca 1 500 ton läkemedel (inklusive förpackningsmaterial). Av denna mängd bedöms ca 250 ton lämnas blandat med hushållsavfall eller på annat sätt.

Riskhantering: Vi förskriver en stor mängd läkemedel och viss möjlighet finns att påverka förskrivning mot miljöanpassade alternativ, t.ex. genom följsamhet mot Kloka Listan. Vidare informerar vi våra patienter om retur av överblivna/uttjänta läkemedel, vi tillhandahåller returpåsar och tar i möjligaste mån även emot överblivna läkemedel från våra patienter.

Nyckeltal 2017 med kommentar till utfall

100 %

av PRIMAs enheter informerar patienterna om retur av kasserade läkemedel till apotek

100 %

av PRIMAs läkare har genomgått utbildning i läkemedels miljöpåverkan

Under 2017 har våra insatser förstärkts för att fortsatt minska läkemedelsrester i mark, vatten och luft. Vi tillhandahåller inte bara returpåsar vid förskrivning utan har även kompletterat med returpåsar och informationsaffischer i väntrum.

Vårt mål är att 100 % av enheterna ska informera patienterna om retur av kasserade läkemedel till apotek.

Vårt mål är att 100 % av både läkare och sjuksköterskor ska ha genomgått utbildning i läkemedels miljöpåverkan.

Sociala förhållanden inklusive personalfrågor

Arbetsmiljö

En god och säker arbetsmiljö är en viktig strategisk fråga för PRIMA. Målsättningen är att skapa en fysiskt, psykiskt och socialt sund och utvecklande arbetsplats för alla medarbetare, där risker för arbetsskador och arbetsrelaterad ohälsa förebyggs. PRIMA bedriver ett systematiskt arbetsmiljö- och säkerhetsarbete i syfte att säkerställa integritet och trygghet, inte bara för våra medarbetare utan även för patienter, besökare och övriga som berörs av PRIMAs olika verksamheter. En beskrivning av PRIMAs systematiska arbetsmiljöarbete finns dokumenterat i arbetsmiljöpolicyen.

Risk: Samhällets behov av psykiatrisk specialistvård ökar ständigt liksom antalet patienter som söker sig till PRIMA. Detta sätter stor press på vår verksamhet och våra medarbetare. Det finns en stor risk för att PRIMAs medarbetare utsätts för alltför hög stress – engagemang och vilja att hjälpa många ställs mot begränsningar i de avtal vi har med våra beställare.

Riskhantering: PRIMAs chefer har ett stort ansvar för att uppmärksamma negativ stresspåverkan på arbetsplatsen. Till hjälp för att hantera stress hos medarbetarna har cheferna kontinuerlig intern handledning och kompetensutveckling och vid behov externa specialister inom området.

För att förebygga och hantera stressrelaterad ohälsa satsar PRIMA på hälsofrämjande insatser såsom friskvård, företagshälsovård, handledning, kompetensutveckling och trivsamma, modernt utformade arbetsplatser.

Nyckeltal 2017 med kommentar till utfall

79 %

nöjda medarbetare enligt medarbetarundersökning

88 %

svarsfrekvens på medarbetarundersökningen

2,5 %

genomsnittlig korttidssjukfrånvaro

Syftet med medarbetarundersökningen är att mäta medarbetarnas engagemang, välmående och uppfattning i olika frågor för att kunna utveckla PRIMA till att bli en ännu bättre arbetsplats.

Vårt mål är att medarbetarindex ska ligga på minst 76 %.

Vi arbetar aktivt med friskvård och arbetar förebyggande med att minska sjukfrånvaro. Vi anser att det är av stor vikt att på ett tidigt stadium åtgärda och förebygga ohälsa. En viktig förutsättning för detta är en bra dialog mellan chef och medarbetare.

Vårt mål är att sjukfrånvaron inte ska överstiga 3 %.

Mänskliga rättigheter

Barn som anhöriga

När en förälder lider av psykisk ohälsa påverkar det barnen. I syfte att skydda barnen kan föräldrar ibland undanhålla information om sjukdom. Barnet har rätt till information och stöd. Barnets trygghet och förståelse ökar genom att det blir uppmärksammat vilket är uttalat i FN:s barnkonvention och reglerat i Hälso- och sjukvårdslagen och Patientsäkerhetslagen. Lagen förtydligades 2010 och PRIMA arbetar aktivt för att förbättra omhändertagandet av barn och familjer. Barnombud har etablerats, styrdokument utarbetats, utbildningsinsatser med fokus på familje- och gruppnivå har genomförts och implementerats i

organisationen. PRIMAs insatser för att synliggöra och stötta barn som anhöriga säkerställer att barnperspektivet alltid finns med.

Risk: Anhöriga barn som inte får vara delaktiga i förälders sjukdomstillstånd och inte heller får uppriktig och åldersanpassad information riskerar att på ett osunt sätt bearbeta det som händer. Barnet löper då risk att inte kunna hantera svåra situationer i livet, med egen psykisk ohälsa som följd.

Riskhantering: Vid nybesök på PRIMA dokumenteras patientens familjesituation och om det finns barn som anhöriga.

Var och en som i sin yrkesutövning möter vuxna med psykisk ohälsa är skyldig att beakta barns behov av information, råd och stöd. Att beakta barns behov innebär att se och föra barnet på tal med den vuxne, att erbjuda stöd för barnet och familjen eller förmedla kontakt med någon som kan erbjuda detta. PRIMA erbjuder barn och föräldrar med psykisk ohälsa bland annat:

- Barnsamtal
- Familjeinterventioner, enligt Beardslees modell samt "Föra barnen på tal"
- Barnkraft, en gruppverksamhet för föräldrar med affektiv sjukdom och deras barn.

Nyckeltal 2017 med kommentar till utfall

94 %

nya patienter har fått frågan om de har anhöriga barn

100 %

av PRIMAs vuxenpsykiatriska mottagningar har ett utsett barnombud

Under vårterminen 2017 genomfördes gruppverksamheten Barnkraft. I gruppen deltog föräldrar med främst affektiva sjukdomar, deras friska partner och barn. Kursens fokus är på hur en förälders psykiska ohälsa påverkar barn som är anhöriga samt öka familjens färdighet att kommunicera om sjukdomen och dess konsekvenser.

Vårt mål är att minst 90 % av nya patienter ska ha fått frågan om de har barn som anhöriga.

Barnombuden har bland annat till uppgift att bevaka att riktlinjerna följs och att barnperspektivet hålls levande. De uppmuntrar till att barnen får nödvändig och relevant information av den personal som är patientansvarig eller av barnombudet.

Vårt mål är att 100 % av PRIMAs vuxenpsykiatriska mottagningar ska ha ett barnombud.

Etik och motverkande av korrupktion

PRIMA bedömer risken för korrupt beteende som relativt begränsad men vissa risker skulle kunna uppkomma framför allt i samband med våra inköp.

Risk: När PRIMA gör större inköp skulle valet av leverantör kunna påverkas av otillbörliga gåvor och erbjudanden från leverantörerna.

Riskhantering: Alla nyanställda på PRIMA erbjuds, förutom den lokala arbetsplatsintroduktionen, även introduktion på huvudkontoret. För att öka medvetenheten hos medarbetarna kommer introduktionen under 2018 att utökas med ett särskilt avsnitt kring korruption. För att ytterligare poängtera vikten av arbetet mot korruption kommer vi under 2018 att utarbeta ett policydokument i vår personalhandbok som behandlar vår nolltolerans gentemot alla former av korruption.

Målet för 2018 är att minst 90 % av alla nyanställda ska genomgå introduktion på huvudkontoret, där antikorruption kommer att ingå som ett särskilt avsnitt.

OM PRIMA 2018

Under 2018 kommer PRIMAs hållbarhetsarbete att fortsätta utvecklas och tydligare formaliseras, för att bättre kunna implementeras och förankras hos våra medarbetare i det dagliga arbetet. För PRIMA är det viktigt att hållbarhetsarbetet hålls levande och ses som en naturlig del av den verksamhet som vi bedriver. För att säkerställa att arbetet drivs framåt med den dignitet som krävs så har PRIMA nu utsett en särskilt ansvarig för hållbarhetsarbetet, Johanna Eriksson (tidigare miljösamordnare).

Att involvera medarbetarna i utvecklingsarbetet har varit en framgångsfaktor för PRIMA. Det är också på detta vis, **PRIMA Vis**, vi vill bedriva det fortsatta hållbarhetsarbetet – genom engagemang och delaktighet!

Stockholm den 5 februari 2018

Mari Björelind, VD

Johanna Eriksson, Hållbarhetsansvarig

